

COREA DEL SUD, ELECCIONS I OLIMPIADES

La democràcia separa

El passat 27 d'octubre un referèndum modificava la Constitució sud-coreana i introduïa l'elecció presidencial directa. En un país cruïlla d'interessos estratègics i econòmics, ple de tensions, l'oposició, abans unida, s'ha enfrontat i s'ha dividit davant de les eleccions que s'hi celebren aquests dies.

Antoni Reig

La pressió popular i la celebració de les Olimpíades del 1988 a Seül s'han conjugat per conduir Corea del Sud cap a la democràcia. Les eleccions presidencials per sufragi directe universal del 16 de desembre son l'últim pas en el camí del retorn cap a formes democràtiques de convivència i representen la fi dels règims autoritaris i dictatorials que durant les últimes dècades han governat el país.

dent i ex-general Chun Doo Hwan, fins a obligar-lo a democratitzar el país. Així, van sorgir tres candidats presidencials amb grans possibilitats de succeir Chun com a cap d'estat. El primer i gran beneficiari de la divisió de l'oposició democràtica ha estat el successor elegit per Chun, el també ex-general Roh Tae Woo, representant de la continuïtat del règim, però ara amb formes democràtiques i candidat del governamental Partit Democràtic de la Justícia (PJD), amic de Chun, que va ajudar-lo a arribar al poder. Quan el

Enfrontaments amb els grups antidisturbis: els estudiants han estat la punta de llança contra el règim dictatorial sud-coreà.

Més enllà de les eleccions presidencials, la vida de Corea del Sud cal analitzar-la en la vessant interior i en el context internacional, on se situa la dita *qüestió coreana*.

Tres candidats i una oposició dividida

La campanya per a les eleccions presidencials va evidenciar les divisions internes de l'oposició, la qual, mentre va mantenir-se unida, va aconseguir fer recular la dictadura de l'actual presi-

general Chun Doo Hwan va donar el colp d'estat que el situà a la presidència, el 1980, el general Roh Tae Woo dirigia una divisió blindada estacionada prop de Seül que jugà un paper essencial en el triomf del colp. El segon i tercer candidats son tots dos dretans o centre-dretans i pro-nord-americans, però enemistats entre ells des de fa molts anys i tots dos amb ambicions presidencials. S'uniren contra la dictadura, però l'arribada de la democràcia els ha separats i els ha enfrontats. Es tracta de Kim Dae Jung, líder del Par-

tit de la Pau i la Democràcia (PPD), molt mal vist pels militars i un dels enemics tradicionals de les successives dictadures; i Kim Young Sam, cap del partit per a la Reunificació Democràtica (PRD). El primer, durant la dictadura del president Park, havia estat segrestat al Japó i conduït a Corea del Sud d'amagatots pels serveis secrets, cosa que creà un incident diplomàtic internacional. Durant la dictadura del president Chun s'exilià, des del desembre del 1982, als Estats Units, fins al 8 de febrer del 1985. Els dos candidats de l'oposició democràtica han demostrat durant la campanya una gran força d'atracció popular en els mítings respectius.

La pressió popular

A aquestes eleccions s'arribà gràcies a la pressió popular contra la dictadu-

nord-americà a l'Extrem Orient, junt amb Japó, Taiwan i Filipines, països aliats de Washington i amb importants bases militars EUA als seus territoris.

Fets sagnants: Sakhalin i Rangum

La seva importància estratègica quedà palesa quan l'aviació de combat soviètica va abatre l'1 de setembre del 1983 un avió civil sud-coreà amb 269 passatgers a bord que s'havia desviat de la ruta Anchorage (Alaska)-Seül i havia penetrat en l'espai aeri soviètic sobre l'illa de Sakhalin, provocant una de les majors crisis de relacions dels anys vuitanta entre les dues superpotències. Fets com aquest o l'atemptat perpetrat per agents de Corea del Nord a Rangum (Birmanya) el 9 d'octubre del 1983, en el qual van morir quatre ministres sud-coreans, havien afermat el règim dictatorial, que esgrimia la permanent amenaça d'agressió per part de Corea del Nord.

La «qüestió coreana»

Des de la guerra de Corea, els dos règims de la península parlen de reunificació, però, de fet, mantenen una permanent confrontació. Només en

ra i al fet que la celebració dels Jocs Olímpics a Seül el 1988 hauria perillat si es prolongava la inestabilitat i el caos existent abans de la democratització. Els estudiants han estat la punta de llança en el combat contra el règim autoritari del president Chun. A ells van sumar-se els obrers, les influents esglésies catòlica i protestant, les classes mitjanes, i fins i tot les pressions dels Estats Units, neguitosos per la radicalització de la situació en aquell país aliat seu i que juga un important paper estratègic en aquella àrea asiàtica.

Tot plegat conduí el president Chun a capitular davant les exigències de l'oposició democràtica, que amb nombroses mobilitzacions al carrer, especialment intenses des de l'estiu passat, exigia unes eleccions presidencials directes, les primeres en setze anys. Fins aleshores les eleccions eren fàcilment contro-

lades pel poder a través d'un sistema indirecte, manipulable. Així, s'arribà al referèndum del passat 27 d'octubre, pel qual es modificà la Constitució i s'introduí l'elecció presidencial directa. Tot això ha donat major poder al parlament i al sistema judicial.

Creixement econòmic i presència militar EUA

Aquesta agitació política interior va acompanyada per un espectacular creixement econòmic en l'actual dècada, que ha situat Corea del Sud com un dels països amb una major expansió econòmica del món. Junt amb Taiwan, Hong Kong, Singapur i Japó, forma part dels estats asiàtics més desenvolupats i amb major índex de creixement.

Al país hi ha 40.000 soldats nord-americans, amb armament nuclear tàctic. Forma part de l'escut defensiu

breus períodes de temps s'han produït intents de distensió, que mai no han arribat a quallar en fets concrets, fora de contactes entre les Creus Roges respectives i una tímida política d'encontres entre famílies dividides per la frontera.

Corea del Nord és un règim marxista que manté un delicat equilibri entre els seus poderosos veïns: Xina i Unió Soviètica. Està dirigit pel president Kim Il Sung, que ha designat com a successor el seu fill Kim Jong Il. Es parla de la «dinastia Kim». Mentre Corea del Sud té un ràpid creixement econòmic, Corea del Nord pateix una situació d'estancament. La dita qüestió coreana, a més de les dues Corees, implica els Estats Units, la Unió Soviètica, Xina i Japó. I és en aquest context d'influències, interessos estratègics i econòmics i tensions, on se situa l'encara fràgil democràcia sud-coreana. □